

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

lună 1 cor. 70 bani, $\frac{1}{4}$ an 5 cor., $\frac{1}{2}$ an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

lună 2 cor. 40 bani, $\frac{1}{4}$ an 7 cor., $\frac{1}{2}$ an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 franci, $\frac{1}{2}$ an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-ora 12 bani
a treia-ora 10 bani și timbru de 60 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplăci Nr. 15.

Se prenumără la poște și librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaelis, strada Cisnădiei, 27. — În Alba-Iulia: la librăria Weisz Bernat „la loterie”

Credința în ideal.

Și toți crezură și toți jurară în învierea lui Isus. Numai Toma apostolul nu voia să creadă, pentru-că nu văzuse pe Mântuitorul înviat din morți... „Până nu voi pune degetul meu în ranele cuierelor nu voi crede...” Zădarnic stăruia tovarășii lui în apostolat. Zădarnic încercau să-l convingă. Zădarnic se repețeau cuvintele lor estasiate, împărțirile lor luminate de Duhul Sfânt... Toma nu credea. Toma voia să vadă — înainte de a crede...

Și i-a rămas lui până în zilele noastre numele: Toma Necredinciosul... Ear' Dumineca după Înviere, s'a botezat Dumineca Tomei și creștinii o s'erbează cu evlavie, meditănd cucernici la răul necredinței...

Creștinii nestrămutați și luminați cum suntem noi, poporul român, am știut profita cu înțelepciune dreaptă din pilda elocventă a sfintei scripturi. O străveche zicală populară a noastră ironizează pe cei-ce nu cred, poreclindu-i Toma Necredinciosul. Fie-n lucruri mici, fie-n lucruri mari, poporul nostru privește cu ironie și cu mustrare pe cei asemenea Tomei din scriptură. Pentru-că, sănătoșul sentiment moral al obștei noastre a p'etrus bine și a știut păstra din generații în generații însemnătatea credinței pentru ori-ce faptă, pentru ori-ce acțiune.

În trailul seu, vecinic sbuciumat, neconținut turburat de vremuri grele și de vrășmași haini, — poporul român a putut să învețe și a învățat din propriile pătimiri cât de neprețuit este darul credinței. A crezut, știutor de legea Domnului: „credința te va mântui...” A crezut în soarta sa și-n dreptul seu la viață. A crezut în țărfa sa. S'a încrezut în forțele sale. S'a încrezut în căpeteniile sale. Locașul lui Dumnezeu, templul unde lumea se închină credinței, a fost totdeauna sfânt și totdeauna dorit și totdeauna iubit sufletului românesc.

Inspirat de ideale, învoșat de voința eluptărei idealelor, mângăiat în suferințele pentru ideale, devotat în ori-ce vremi și jertfitor generos idealelor, poporul român a știut să creadă — fără să-și pună mai întâiu degetul în ranele cuierelor... A fost gata să creadă fără să pretinză a-și vedea el însuși realizate idealele căror jura credință. Atât de puternică era credința Românului în ideale și atât de pur idealist sufletul seu, încât nu se neliniștea și nu se mânia dacă nu ajungea de multe-ori să-și vadă visul cu ochii.... Căci nu pentru sine lupta Românul și nu pentru idealele sale, ci pentru neamul seu și pentru idealele

neamului seu se arunca în vârtejul războierilor crunte...

Nu pentru prezent, ci pentru viitor se însuflețesc idealistii luptători. Nu binele propriu sau numai binele contemporanilor, ci mai ales binele generațiilor ce urmează trebuie să trezească entuziasmul luptelor mari. Dacă nimenea n'ar fi crezut în ideale, fără să le vadă el însuși, unde-ar fi astăzi omenirea?... Dacă răzvrătirile îndurate de atâți geșiali și urieși idealisti ai lumii i-ar fi decepționat pe aceștia și pe ucenicii lor, ce ar mai fi astăzi din mărețele progrese și din binecuvântatele așezăminte sociale și de stat, pentru cari vieți mii de mii s'au istovit și s'au stins, ori chiar au fost sacrificate?... Fără de credință nu există posibilitatea unei lupte conștiente. Cu atât mai puțin se poate admite o biruință, cărei n'a premers credința tare a luptătorilor. Ucenicii de-ai Tomei Necredinciosul n'au ce căuta în armatele de luptători.

Adevărurile acestea clare, principiile acestora datorate de putere și deșteptătoare de energie — e timpul să fie înțelese și de noi, epigonii timizi și puțin viguroși, urmași ai urieșilor cari au cimentat cu sângele lor temelile de drept ale naționalității noastre. E timpul să ne deșteptăm odată din nenorocita lănezeală care ne-a pironit. Vremea a sosit, ca să învie în sufletele noastre credința în ideal. Credința puternică în triumful cauzei noastre scumpe. Dar' o credință profundă, serioasă, oșlăită de hotărârea voinicească a luptei celei mai înverșunate...

Astăzi, trebuie s'o răsunăștem, ne sbatem într-o crasă morală generală, care nu dăinuiește de ieri de alaltăieri. Dăinuiește de ani; și de zeci de ani au plutit în atmosfera vieții noastre publice bacilii ei primejdioși. Crisa asta am putut-o caracteriza bine cu termenul: *scepticism*.... Dela 1848 încoace, mulți nenorociți de sceptici au turburat apele limpezi ale credinței noastre în ideal. Ear' dela 1895 încoace, numărul acestora a crescut în chip înspăimântător.

Aproape pe fiecare bucăciă de pământ românesc, câte un condamnat ucenic al Tomei Necredinciosul se hrănește vesel pe sine, dar' habar n'are de ideal... Și de-l mustră, și de-l iei la scooteală, îți va răspunde liniștit: stăm rău, e vai de noi... Atât, pe urmă va da înainte cu grețosul cult al stomacului.

Ei bine, este o pecingine gravă pentru noi. Este crimă. Este foc și pârjol. Este hidră cu o miie de capete. Trebuie luate măsurile de apărare. Trebuie pornită în contra scepticismului p'ecătoș lupta cea mai neînduplecată.

Bacililor, serum; bolnavii la carantină!

Dar' medicii? Cine să fie medicii? Noi toți. Toți să luăm în mâni leacul și să lecuim. Toți să fim străji la carantine și să veghem cu ochii-n patru.

Și leacul? Este credința-n ideal. Este devotamentul către ideal. Este lăpădarea de cultul stomacului. Este înălțarea în sferile ideale. Este sacrificiul. Este lupta exacerbată pentru ideal. Este neînfricarea și abnegația desăvârșită.

Vreme de-a mai sta pe gânduri nu-i. Nici de-a mai cumpeni, cu scepticism raționalist: oare vom birui?

Luptătorii adevărați cred în biruință chiar de-ar ști că mor înainte de-a o vedea. Aceștia-s singurii luptători idealisti.

— „Dacă mă văzuși Tomo crezuși; fericifi cari nu au văzut și au crezut...”

Ioan Scurtu.

Sibiu, 28 Aprilie n.

Pentru pace. Monarhul nostru e pentru legarea păcii între beligeranții din Africa-sudică, și e vorba că cu ocaziunea vizitei la Berlin va pune pe tapet chestia intervenției puterilor mari europene, fiindcă e temere, că focul s'ar putea estinde și asupra Europei. Pasul acesta îl face Monarhul, — după-cum se svonește, — cu consentimentul reginei Angliei.

Se face statificarea. Joi a umblat o delegație a comitatului Timiș pe la prim-ministrul Széll, ca să-i predea o adresă de aderență, votată în ultima congregație a comitatului numit. La alocuția ținută din partea oratorului festiv, ministrul-prezident Széll a răspuns „emoționat”, — ca toți oamenii „surprinși” de astfel de onoruri înainte comandate, — și în răspunsul seu a accentuat de nou, că Ungaria nu poate fi alcătuită, dezvoltată și întărită, decât numai cu principiile, aspirațiunile și succesele politice liberale, un lucru pe care el, prim-ministrul maghiar, nu-l știe numai de când e șef de guvern, ci de când a învățat primele noțiuni ale politicei. A mai spus apoi ministrul-prezident Széll, că o administrație bună, onestă și grabnică, nu e posibilă în țară decât numai dacă se face prin organe de stat. Va să zică prim-ministrul Széll s'a pronunțat pentru statificarea administrației și i-a spus mai pe larg vederile asupra modului cum s'ar putea face mai simplă procedura în chestii ad-

ministrative. Cu un cuvânt, ministrul-prezident a promis lucruri mari ca — vorbe.

În ton energic răspunde organul de publicitate al Slovacilor „*Narodnie Noviny*” la un apel ce-l adresează mai mulți fruntași maghiari publicului, în favoarea reuniunii de maghiarizare F. M. K. E. care, zice-se, în apel, are misiunea să împedice realizarea programului Slovacilor, de a forma pe teritoriul Ungariei un stat panslav. Numitul ziar naționalist scrie așa:

„Subscriitorii apelului afirmă, că există un program al Slovacilor, care are de scop formarea unui stat panslav pe teritoriul sfintei coroane maghiare. Noi declarăm afirmarea de minciună infamă până-când subscriitorii nu ne arată programul, în care e trecut ca scop, năzuința politică a Slovacilor, de a alcătui un stat panslav pe teritoriul sfintei coroane maghiare...”

Săntem siguri că subscriitorii nu vor dovedi, pentru-că nu pot dovedi lucrul acesta. Dar' nici de obiceiul vechiu de a afirma neadevăruri nu se vor lăsa, pentru-că doar' politica maghiară din minciună trădește și prin minciună se ține la suprafață!

Cehii și Germanii. Scandal mare era să se întâmple Joi, în dieta provincială din Praga. A vorbit deputatul ceh Herold cu mare foc pentru cauza națională a Cehilor, zicând, că Cehii, cari sînt în majoritate în Boemia, nu cer alta decât aceea ce au Nemții; ear' în proiectul de lege al guvernului nu li-se dă atâta, pentru-că Nemților se dă mai mult. Cehii vor continua deci să ceară satisfacție dela guvern pentru revocarea cunoscutelor ordonanțe ale lui Baden; ear' dacă satisfacția dorită nu li-se dă până la cinci Maiu, Cehii și-o vor lua singuri, într-un mod care nu va fi nici în favorul Nemților, dar' nici în favorul guvernului. Acțiunea de împăcare e terminată, urmează lupta! Furtune de aplauze s'au deslănțuit în sală după rostirea acestor cuvinte energice, ear' Nemții au început să strige și să facă gălgăie asurzitoare, amenințând — galeria. Mareașul țerei n'a fost în stare să restabilească ordinea, de aceea a pus capăt scandalului prin — închiderea ședinței. Agitația era mare și după ședință și e temere că vor urma și alte scandaluri, mult mai mari.

Dela frați.

Ne vine din Iași știrea, că ilustrul profesor universitar, dl. A. D. Xenopol, pregătește o critică bine argumentată, în limba germană, asupra cărții scriitorului maghiar Alex. Bertha, intitulată „*Maghiarii și Români înaintea istoriei*”, — carte, care în fond e a lui Jancsó Benedek, cunoscutul colaborator al lui Bánffy în chestia română. Critica a fost cerută de directorul revistei „*Deutsche Literatur-Zeitung*” din Berlin unde se va publica; și e un estras din comunicările făcute din partea domnului Xenopol „*Academiei Române*”, comunicări, cari se tipăresc tocmai acum și în limba franceză, la Paris.

Di Xenopol a redus critica la părțile ei esențiale, privind-o pentru publicul german. În aceste lucrări, cea română, cea franceză și aceasta din urmă germană, se va răspândi în întreaga lume cultă, un studiu amănunțit asupra modului absolut neștiințific, cu care Ungurii tratează istoria Românilor la sfârșitul veacului al XIX-lea, făcând din ea numai un mijloc pentru îndreptățirea unor scopuri politice. Scriitorul ungur, pentru a-și ajunge ținta și a dovedi că Români atacă pe Unguri, voină să le distrugă statul, pentru a pute răpi Transilvania, este nevoit, spre a susține o teză atât de neadeverată, a falsifica documente, a ascunde pe cele mai de seamă, a traduce fals locuri din ele, pe care nu le citează în original, spre a înălțura controlul, a da o interpretare și a prezenta în lumină falsă aproape toate evenimentele petrecute între Români și Unguri, pentru a-și pute basa concluzia care este, că Români au fost înșelați până acum printr'o istorie închipuită a crede că Ungurii le-au fost dușmani, pe când ei totdeauna le-au vrut binele: să prindă deci mâna frățască pe care li-o întind Ungurii.

Cartea dlui de Bertha e din cele mai periculoase, pentru-că sub o formă mai blândă, ea caută să înșele opinia publică a Europei asupra adevăratei situațiuni create de Unguri Românilor din țeara lor.

Tocmai acest pericol, simțindu-l dl. Xenopol, s'a hotărât ca să pue în ochii aceluiași public, într'o formă concisă — o broșură de 50 de pagini — modul cum dl. de Bertha înțelege a trata istoria, dând la lumină toate manoperile întrebunțate pentru spîrginirea tezei.

Săntem mulțumitori ilustrului domn Xenopol pentru marele serviciu ce-l face prin aceasta sfintei noastre cauze, care e cauza — întregului neam românesc.

FOIȚA „TRIBUNEI”.

„Noua organizație națională”

sau

„VOM ÎNTRA” — „NU VOM ÎNTRA”!

— Din tainele demascate ale Muscalilor din Arad. —

În sfârșit! O văzurăm și pe asta. Faimoșii Muscali dela Arad, în tovarășie cu prea luminați și chibzuți politicieni români, cari știu să împace cetățenia română cu șefia Românului din statul ungar (mai bine decât cel din poezie capra și varza), — și-au mărturisit francamente și fără înecunjur (va fi fost cel mult un înecunjur pe la Pesta și pe la Măgurele) noul program politic anunțat și răsunat cu atât alaiu de vre-o trei ani încoace.

Celebru program! N'avem ce zice. Ne vedem nevoiți să recunoaștem că prin importanța sa colosală — programul acesta se indică drept cel mai mare eveniment pentru Români, pentru Maghiari, pentru dinastie, pentru monarhie, pentru Orient, pentru Europa cultă, pentru lumile nouă, pentru lumea întreagă — în secolul al XX-lea. Pogan program! — vorba ceea...

Este pe cale de celebru, pe atât de condensat; pe cât de neașteptat, pe atât de sensibil; pe cât de luminos, pe atât de... întunecos beznă. Scurt zis,

program de diplomați consumați, nu eacșa un program dela... 1881!

Români din patru unghieri! Fii ai Romei! Popor nobil! Cu sfială și cucernice luai aminte și vă închinăți celor mai nouă scripturi slavici-rusufile. Ascultați-o în tăcere și cădeți umiliți la picioarele fruntașilor... buni de picior...

„Noua organizație națională”

sau

„Vom intra!” — „Nu vom intra!”

Acesta-i fenomenalul program... Aceasta-i minunea ne mai văzută promișă (și acum com-promișă) în cel dintăiu număr al foi muscălești, care între multe altele a s'evrșit și faimoasa corectură în istorie: *Rusul capitulează la Siria, nu Maghiarul!*...

Cum vedeți, programu-i classic. Classic de — simplu, classic de — misterios; classic de — genial; classic de — diplomatic; în fine chiar classic de — tragi-comic. Și nu-i mirare că-i așa. Cum putea să fie altfel când atâtea distinse puteri „europenești” au colaborat la redactarea lui: *Rușii* reprezentați prin vestitul *Schiriansky*; *Nemții* reprezentați prin cunoscutul savant politic *Brotdorfer*; *Maghiarii* reprezentați prin noii „amici” *Belez-i*; în sfârșit toți *Slavii* reprezentați prin diplomatul povestitor *Ivan Slavici*. Și toată această cohortă de oameni luminați stăpă-

nită de nobila dinastie episcopală *Goldis-Nana Sofia*.

Evident, din capetele căptușite cu caftan domnesc ale atâtor căpitani căpăuni (cari nici-odată nu cad în capcană, fiindcă acolo trăse!) nu se putea să ese altceva decât suspomenitul program-minune. Nu credeți în minunea asta de program de care se minună toată lumea? Păi, trebuie să credeți. De ce?...

Eată de ce:

Antăiu, programul acesta țîșnește dela isvorul „sentimentului public al tuturor Românilor”. Autorii lui, totdeauna inspirați de acest sentiment suveran, l'au redactat în chipul cel mai democratic: *pe înțelesul tuturor*. În acest program de obște, nu te mai întâlnești cu fleacuri aristocratice ca *autonomie*, nici cu motfuri internaționale ca *vo universal*, nici cu multe alte comedii pe cari talpa neamului nu le-a putut pricepe nici-odată. Programul acesta binecuvântat de toți ne-cuvântătorii, nu amestege națiunea cu polologhii, cu puncte fără de sfârșit. Două puncte — „*Vom intra!*”, „*Nu vom intra!*” — și basta. Eată ce se potrivește cu școala politică a poporului nostru și eată de ce-i acest program cel mai românesc program posibil... Ce să mai zăpăcească poporul cu teorii neînțelese de el, cu *autonomie* și cu *restituire în întregum*?... Spune-i pe gleau: *intră!* și *nu intra!* Atâta tot, și l'ai făcut popor europeanesc, cu școală politică înaltă. Că unde să intre și unde să nu intre, asta-i

treaba lui! Cei nedumeriți, cetească numai cartea marelui evanghelist Ivan Slavici, articol 413, cojoc 25... Săntem noi Români poporul lui D-zeu... Vom ști noi ce se cuvine cu adevărat și ce nu se cuvine cu adevărat!...

Al doilea, programul asta este un patent program de acțiune *Vom intra!*, — „*Nu vom intra!*... Se poate imagina vre-o acțiune mai solemnă, vre-o mișcare mai serioasă, vre-o curent mai salutar, vre-o luptă mai înverșunată?... Cu neputință! Acțiune bre, nu pasivitate... asta-i ispravă! Și ce mai acțiune, oioio!... Îți asigură libertatea de manevrare cea mai completă și cea mai patriarhală: *poți să intri, poți să nu intri*, — după-cum poțtești sau după-cum ți-se poțtește! Când alții es, tu poți intra, când alții intră, tu poți eși... Ai intrare prețutindeni și poți să nu intri nicăiri și de cinstit ce ești — te mai pomenesti și cu avantajul că — *nu poți să intri nicăiri!*... chestie minimală de topică! *poți să nu intri ori nu poți să intri*, la urma urmelor e tot atât pentru... lueferii muscălești dela Arad. Doar' e știut îndeobște, ear' noi Români o știm mai bine decât ori-cine (de când cu Basarabia!) că pentru Muscali ori n'au nas ori au nas prea mare — este egal. În ambele casuri, ei pot avé nasul să spună că au nas, însă n'au nasul să admită că n'au nas! Cu alte cuvinte, tot n'au obraz, fie că au, fie că n'au nas!...

Al treilea, fenomenalul program nou garantează (fără de nici o garanție, deci absolut sigur!) posibilitatea ce-

lei mai sanguinare intransigențe. O pildă: ți-se cere să intri, — tu nu intri; ți-se cere să nu intri, — tu intri! În urmare, poți pune biha totdeauna (vorba Paveli Potariu) și în același timp totdeauna poți reveni la — contrarul. Căci prevede programul acesta o mișcare continuă atât de repede, că nici ochii lui Argus nu mai vor pute vedea când intri și când eși — mai ales dacă ești obicinuit să intri și pe ușe și pe ferestre, ca de pildă sprintenul Russu-Coșocvel.

Al patrulea, același program oferă totodată și siguranța (de astă-dată *garantată*!) a politicei celei mai legale, celei mai loiale, celei mai pacifice, celei mai de ordine, celei mai civilizate, celei mai culte din lume.

În termeni diplomatice, aceasta s'ar zice „*transigența cumințe a celui mai prima element de ordine și de civilizație în Orient, în Apus, la Mează-zi, dar' mai ales la Mează-noapte*... Ear' pe românește, același lucru se cheamă politică în doi peri, ori cu doi bani în trei pungi, ori cu *trei pungi după vre-o doi bani*... Se mai poate porecli acest soi de politică și politica „*umilitei rugări*” sau politica lui „*sărut sfânto dreaptă*” sau politica cavalerismului *panțerat în... lașitate*... Muscalii aradani însă, oameni cuminți, îi zic... politică înțeleaptă, fiindcă — se plătește să-i zică astfel...

Al cincilea, programul cel mai nou politic este și cel mai creștinesc și cel mai uman în același timp: oferă alvie largă păcei și binevoirii între oameni

Istoria politicii.

— După Sir Frederick Pollock —
de
T. V. Păcățian.
II.

Evul mediu și renașterea.

(Urmare).

Hobbes știe, că suveranul astfel definit nu poate fi un membru din comunitate, un membru singuratic; cu toate acestea se silește să demonstreze, că în Englitera — *singur regele e suveran*. Dar în opera sa principală nu ne dă vre-un argument prea expresiv pentru această teză din teoria sa. Dovedește, ca mai înainte Bodin, că puterea suverană e indivizibilă și cu faptul acesta crede că adrește toate teoriile despre monarhiile mixte și restrânse. Modul confuz de espunere a unor pionieri constituționali e pentru el destulă dovadă cu privire la contrastul dintre natură și lucru însuși. Nu l'a trecut nici-o dată prin minte, că suveranitatea poate fi depusă atât într-un corp compus cât și într-un corp simplu.

Limitele suveranității, s'au libertățile individului, — după Hobbes lucruri de egală însemnătate, — se definesc ca drepturi și îndreptățiri individuale cari nu pot fi abandonate în urma unor anumite convenții. Așa de es. nu poate fi nimeni obligat să se sinucidă, să renunțe la conservarea proprie, să se denunțe și acuse singur. Peste tot, *datorințele supușilor față de suveran nu sunt de durată mai lungă, decât numai până suveranul știe să ocrotească pe supușii sei*.

Contemplațiunile lui Hobbes asupra legilor civile, îi dau ocaziune să intre mai adânc în detalii, când vorbește despre raportul între puterea suverană și ordonanțele administrative.

— Legea peste tot nu e *stat*, ci *poruncă*. Și nu e porunca unui singur om, adresată unui singur om; ci e porunca omului, adresată omului formal deobligat, a se supune, prin simpla consimțire la contractul legat. Cu privire la legea *civilă* a adaos simplu numele persoanei poruncitoare, care e: *persona civitatis*, ceea-ce e *comunitatea personificată*.

— De aceea, dreptul civil îl definește astfel: e complexul tuturor regulilor date pe seama supușilor, impuse acestora din partea comunității, în vorbă, în scris, sau prin alte acte de voință, în scopul stabilirii deosebirii între drept și nedreptate, adică a deosebirii între aceea ce e opus și între aceea ce e în consonanță cu regulile edate.

În înțeles legal, drept și nedreptate e aceea ce permite sau oprește statul, — nimic alta.

Prima condițiune a cugetării politice și de drept este înțelegerea acestui lucru; și Hobbes are marele merit de a fi deschis posibilitatea neînțelegerii. Cel-ce a cuprins cu mintea definiția sa,

prin tot felul de *aplanări* ale cuglistorilor. Este atât de creștinească și de uman acest program, încât preferă să facă *vrajă între frați* de dragul *pacei cu străinii*. Fiindcă frații sunt buni și dacă-i cerți; dar străinii vrășmași nu-s buni nici dacă te împaci cu ei — pe vre-o condiție... Pe urmă, frații sunt puțin, străinii mulți, ear' pacea trebuie să fie cât se poate mai — universală!...

Al șaselea, programul în chestie prezintă și avantajile de aur ale celei mai îmbelșugate științe de economie. Este cel mai economic program. Întrând azi, neîntrând mâne — adică umblând cu politica de trei pungi după vre-o doi bani — poți servi nu numai intereselor curat naționale (asta-i puțin), ci poți servi și tuturor intereselor tale. Anume, poți ave deodată mai mulți stăpâni, la unii declarându-le că *întri*, la alții că *nu întri*... După-cum sunt camerele în cari e de înțeles, mai surizătoare ori mai puțin surizătoare a bun *peșches*...

Al șaptelea, programul minunat este cel mai *naționalist* program posibil. — ???... Da, da! Cel mai naționalist, fiindcă ține atât de mult socoteală de vechile noastre tradiții moștenite dela Maica-Roma, încât nu-i în sine decât o măiastră alcătuire de idei reprezentând pe faimosul zeu *Iannus*: cu două fețe... În baza acestui program, noi câștigăm deci o probă mai mult pentru romanitatea noastră și un titlu mai mult la simpatia fraților de sânge romanici...

Al optulea, programul cu pricina este în fine monumental cap-d'operă al adevăratei diplomației. Urmând lui, poți fi prieten cu toată lumea. Având două fețe, poți face fețe vesele tuturor popoa-

nu mai poate fi înșelat prin discuții și certe de cuvinte asupra lucrului, că — chestiuni de stat, opuse dreptului natural au sau nu putere de legat.

O astfel de limbă e seducătoare, fiindcă confundă motivele morale și politice ale legii pozitive cu adevărată putere a legii. În praxă, știm bine, că funcționarii de stat nu au voe să primească plângeri și acuse, în cari legile date de suprema putere sunt timbrate de necorecte, fiindcă în asemenea cas continuarea guvernării ar fi imposibilă. Legile, fiind învoile între guvern și supuși, au să fie împlinite, nu pentru-că sunt raționale, ci pentru-că sunt *impuse*. Legile au să fie, — ear' în statul guvernat înțelepțeste *trebuie* să fie, — rezultatul celor *mai minujioase consultări*, admise de natura casului dat; ear' critica ulterioară, nu numai că poate fi admisă, ci trebuie chiar *provocată*. În tot cazul, legile au să fie împlinite, din motivul existenței lor. Cetățeanul, care întreprinde ceva în contra autorității statului, se desface singur dela apartinerea sa la stat, și faptul acesta e corect exprimat la Hobbes, în forma original de artificială a *contractului*.

Unele consecințe ale definiției dreptului sau civil s'au următoarele: »Suveranul e singurul legiuitor în toate comunitățile; și fiindcă are putere să edee și să revoace legi, nu e supus dreptului civil».

(Va urma).

Acte istorice.

I.

Provocarea generalului Gőrgy către generalul Hentzi, pentru capitularea cetății Buda.

»Generale! Cetatea Buda e încunjurată de către trupele maghiare, care așteaptă numai mandatul meu, ca s'o atace cu energia, pe care numai războiul de apărare proprie a unei națiuni o poate infufla fiește-cărui luptător. Chemarea d-tale de a apăra Buda mai departe e perdută. Primește propunerea, pe care ți-o fac din punct de vedere umanitar: capitulează! Condițiunile sunt următoarele: captivitate de război onorifică, oficerii cu, ear' soldații fără armatură. Autoritatea de care eu mă bucur în armata maghiară, subordonarea pe care eu o eșerez cu mâna proprie, onoarea mea personală, de care până acuma nime, nici chiar Austria nu s'a putut atinge nepedepsită, precum ți-o dovedesc aceasta succesele »hordelor de rebeli, îi garantează împlinirea cu rigoare a condițiunilor puse, pe cari eu le mai garantez și cu cuvântul meu de onoare. Raab, Stuhlweissenburg, Komorn, Neutra, Hansabegh, die Bergstädte, ja die ganze Waaglinie, sunt în mâinile noastre, Buda înconjurată; așa numita cetate Buda, nu e cetate, ear' d-ta, generale, ești ales de către Austriaci a deslega o problemă de Don Quisot, a cărei tragică îndeplinire nu te va scuti de ridicol. Și dacă toate aceste nu te fac să te cutremuri, atunci să te cutremure cugetul, că d-ta ești Maghiar, că ai o mare datorință de împlinit față cu patria, și că ocaziunea prin mine ți-se dă. Dacă și după o serioasă și bărbătească precugetare vei rămâne la prepusul d-tale, așa numita cetate Buda a o apăra cu cerbie, atunci deși nu voi pute

relor romanice, slave, germane, asiatice; poți face fețe vesele tuturor țărilor, — chiar și »statului maghiar» *neexistent*...

Dar' mai genială decât toate este însăși propaganda ce se face în favoarea celebrului program nou. *Două puncte și doi apostoli!* Nu-i ceva desăvirșit, ceva ideal de perfect?... Întreg poporul român, își vede încheiate reclamațiunile sale și însăși existența sa națională în două puncte, ear' toată armada de luptători consistă din... doi ostași.

Cine-s?... Păi, Uica-Slavici și Nepoțelu-Coșocelu. Nepoțelu strigă — »*Vom intra!*» Uica răspunde ca un »*echou* de peste munți» — »*Nu vom intra!*» Și e prea logic așa: Nepoțelu vrea să intre fiindcă este aici; Uica nu vrea fiindcă nu poate fi aici...

Dar' bine — mă veți întreba voi toți, frați Români... Bine, înțelegem programul... Însă, nu ni-se spune unde-i vorba să intrăm și să nu intrăm...

Hehei, fraților... Asta n'o știu încă nici Muscalii. La toate s'or gândit, dar' la asta — ba.

E mare zarva chiar între ei: unde să intre... Unii spun să intre în... *dieta ungurească*, alții vreau să intre de-a dreptul într-o *casă de sănătate*, pe cuvânt, că una și alta e — *tot una!*...

Într'un singur punct, s'nt însă toți de acord... În punctul al doilea al programului, adică — *să nu între în... partidul nostru național!*...

De aceea, ori dieta ori balamucul: pentru ei tot nu va fi decât o *casă* de — *sănătate bună!*...

Ascento.

impedea unele escese ale unei trupe insuflete, totuși prizonierii nu vor fi maltratați, pentru-că aceasta stă în contrast cu modul nostru cavaleresc de a purta războiul, și cu simțul nostru umanitar. Dacă însă d-ta ai împreună cu apărarea așa numitei cetăți Buda și ruinarea popului de lanț, acest minunat op de artă, și bombardarea orașului Pesta, de unde nu vei fi absolut atacat, atunci îți dau cuvântul meu de onoare, că pentru acest fapt infam, după cucerirea cetății întreaga garnisoană va trece prin ascuțitul săbiei, și eu nu voi pute sta bun nici pentru soarta familiei d-tale. D-ta ești comandantul așa numitei cetăți Buda, dar' d-ta ești și tată de familie și născut Maghiar, cugetă ce faci.

În numele patriei, în numele ome-

nimei, te provoc, și aștept răspuns până la 3 ore p. m. Păi, prin infamul sistem al Austriacilor, cari arestează chiar pe parlamentarii nostri și-i tractează ca pe criminali, pentru a-ți duce această scrisoare, am ales pe un oficer austriac, prizoner.

Cartir general, Buda, 4 Mai 1849.

Arthur Gőrgy,
general.

II.

Răspunsul lui Hentzi.

»Generale! Ai avut plăcerea a mă provoca pe mine, ca pe comandantul așa numitei cetăți Buda, în mod peremtor, ca să capitulez în timp de 3 ore, să-ți predau cetatea, și să mă las d-ta fi eu, împreună cu brava mea armată grațios escortat. La aceasta îți răspund, că oetatea Buda în 3, 4 și 5 Ianuarie, când d-ta ai părăsit-o, într-adevăr nu era cetate, ceea-ce fuga armatei maghiare (en débandede) a dovedit-o, — dar' de atunci însă Buda s'a prefăcut într-un loc ce se poate apăra, care va ave onoarea a-ți opune cea mai energică rezistență. Drept aceea te provoc, domnule general, să s-istezi numai decât focul fără efect, îndreptat în contra cetății; la din contră voi fi silit a bombarda Pesta, de unde am fost atacat; spre acest scop îmi stau colosale mijloace la dispoziție, astfel încât prefacerea Pestei în ruine va trebui să urmeze. Totodată trebuie să-ți declar, că eu nu-s Maghiar, ci un Helvețian, naturalizat austriac, față cu Ungaria n'am nici un obligământ, familia mea nu se află în potestatea d-tale, dar' chiar dacă s'ar afla, asta n'ar cântări nimic, — drept aceea, ultimul meu cuvânt e: Eu voi apăra cetatea după datorință și onoare, până la ultimul soldat; responsabilitatea, — dacă aceste două cetăți surori frumuse vor fi jertfite — va căde asupra d-tale.

Buda, în 4 Mai 1849.

Hentzi m. p.,
g. m. com. cetății.

În 16 Mai la 1 oră după miezul nopții a năvălit armata maghiară asupra cetății. S'a început o luptă și învâlmășală infernală, iluminată de flacăra focului plutelor de pe Dunăre și a caselor din Pesta aprinse din focul tunurilor austriace.

Sforțarea armatei maghiare a fost zădarnică; a fost respinsă cu mari pierderi.

În 21 Mai s'a repetat atacul. După o luptă, despre care Klapka zice, că a fost cea mai strălucită faptă de arme în acel războiu (1848/9) și se poate alătura la ori-care fapt vitejesc din istoria războaielor, Maghiarii au cucerit cetatea. Hentzi a căzut în fruntea armatei sale, la locul unde i-s'a fost ridicat monumentul. În luna Mai armata maghiară a raportat în toată Ungaria și Transilvania victorie, afară de Munții-Apuseni, unde au pățit rușine (Unfall), unde au fost bătuti și nimiciți, zice Klapka, în »Memorialul» seu la pag. 47.

Sibiu, în 27 Aprilie 1900.

Iosif Sterea Șulufiu.

CHESTIUNI ȘCOLARE.

CONVOCARE.

În sensul §-ului 21 din »statute» prin literile prezente se convoacă adunarea de primăvară a învățătorilor gr-catolici din desparțământul Biei (și Dicio-Sân-Mărtin ca afiliat al Biei) al »Reuniunii învățătorilor gr-cat. din arhidieceasa gr-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș», pe Duminecă, în 13 Mai st. n. a. c., în școala gr-cat. din Valea-Sasului, la care sunt invitați domni învățători, on. domni proci și toți doritorii de înaintarea învățământului popular.

Ordinea de zi.

Sedința I.

1. Participare în corpore la serviciul divin împreună cu parastase pentru repausul sufletelor ilustrilor arhieriei gr-cat. decedați pe teritoriul arhidiecesei gr-cat. dela sf. unire și până în prezent și pentru repausul sufletelor învățătorilor reșosiți pe teritoriul acestui desparțământ, la 8 ore dim.
2. Deschiderea adunării prin preșidiu la 10 ore a. m.
3. Constatarea membrilor prezenți eventual legitimarea absențelor.
4. Esmiteria unei comisiuni pentru compunerea unui regulament pentru folosirea cărților din bibliotecă.

5. Legitimarea achitărei abonamentului la »Foaia școlastică».

6. Cetirea și verificarea procesului verbal din adunarea precedentă.

Sedința II. la 2½ ore.

7. Ținerea unei prelegeri practice prin dl V. Decean, învățător în Valea-Sasului.

8. Cetirea unei disertațiuni de dl Ioan Ignat, inv. în Spini.

9. »Învățământul popular după sf. unire», disertațiune de dl Dem. Lazar Todoran, cantor-învățător în Căpâlna-inferioară.

10. Apreciarea prelegerii și a disertațiunilor.

11. Încasarea taxelor și înscrierea de membri noi.

12. Raportul cassarului.

13. Alegerea comisiei verificatoare.

14. Fixarea locului și timpului pentru ținerea proximei adunări.

15. Designarea membrilor, cari vor prelege ori diserta la adunarea viitoare.

16. Eventuale propuneri.

17. Închiderea adunării.

Dela preșidiu »desparțământului Biei» al »Reuniunii învățătorilor gr-cat. din arhidieceasa gr-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș.

Sâncel, 28 Aprilie 1900.

Teodor Pănzan,

Inv. dirigent și președinte.

Demetriu Lazar Todoran,

notarul desparțământului.

Din cronica veacului XIX.

— Date memorabile. —

29 Aprilie.

1849. *Azentie* scrie colonelului August, în cetatea Alba-Iulia cerându-i munițiune. »Generalul Stein ia conducerea oastei ungurești care împrejură cetatea Bălgadului.

1851. Schwarzenberg numit guvernator al Transilvaniei (în locul lui Wolgemuth).

1896. † Poetul Traian Demetrescu.

30 Aprilie.

1848. (Dumineca Tomei) marea adunare dela Blaj.

1849. Țarul Nicolae ordonează trecerea trupelor rusești în Ungaria. Comandant e numit Paskievici. Generalul Stein invită pe comandantul cetății din Alba-Iulia la o conferință, să se înțeleagă cum să se pună capăt vârsărilor de sânge. Invitarea e refuzată.

1877. Camera română ia act de declarația de războiu a Turciei; Domnul Carol ordonă bateriilor române să răspundă tunurilor turcești.

1879. Proces contra »Gazetei Transilvaniei» înaintea curții cu jurați din Sibiu. (Acusat e George Barițiu, redactor al »Observatorului». Incriminat e un articol »Spre folosul Românilor răniți», apărut în nr. 39 din 1877 al »Gazetei», prin care răspundea insultelor lui »Kelet» din Cluj. Acest ziar maghiar ataca dămele române, pentru-că colectau contribuții pentru soldații români răniți în războiul cu Turcii. »Kelet» numia acțiunea Românilor în războiu, »*campante de bandiți*», care ar aduce în pericol existența Maghiarilor). Barițiu, apărut de avocatul Albert Arz von Straussenburg, a fost achitat.

Revistă esternă.

Războiul în Africa-sudică.

Pe câmpul de războiu din Orange, spre sud-est dela Bloemfontein și la vest, de câteva zile se observă o vie mișcare. Burii s'au retras din mai multe puncte, conform tacticii lor de-a părăsi poziția, ce nu o pot apăra, decât cu jertfe mari și fără șanse de reușită.

Wepener a fost despresurat, cum am anunțat ieri. Burii s'au retras din jurul Wepener-ului în noaptea dintre 24—25 Aprilie, după un asediu, care a durat din 8 Aprilie c. Asemenea s'au retras și din poziția, ce au avut-o la Sannasport și dela stabilimentele idraulice ale orașului Bloemfontein, pe cari le-au stăpânit din 31 Martie. Burii s'au retras spre nord, la Ladybrand, de unde s'ie legătură cu oastea din jurul Kroonstadt-ului. Roberts a proiectat să taie calea de retragere a Burilor și cu aceasta a încredințat pe generalul French. Până acum nu se știe, cum a îndeplinit această misiune, dar' se crede, că proiectul nu va succeda. Oastea de impresurare la Wepener a fost comandată de Olivier, ear' în oraș comanda pe Englezii generalul Dalgety; acesta raportează, că în timpul asediului de 18 zile a avut 32 morți și 132 răniți.

Boshof a fost ocupat de Buri, cari, după retragerea lui Methuen, au aflat acolo multă muniție și alimente.

Din toată lumea.

Cruzimi în Congo.

În statul Congo din Africa s'au comis mari cruzimi asupra Negrilor din partea Europeanilor și soldaților negri, la îndemnul oficialilor. Cruzimiile s'au comis în ținutul Mongalla. Din cauza aceasta Negrii din Congo amenință cu răzcoală, ear' în camera Belgiei deputatul Lorand a făcut o interpeleție, la care ministrul a răspuns mai mult evasiv.

Războiul sfânt.

Din Tanger se depeșează, că acolo a sosit deputația guvernului din Maroc pentru a protesta contra ocupării de către Francezi a orașului Igli, care e proprietatea Sultanului de Maroc. Ziarul »Espana» din Madrid e informat, că în Maroc se va proclama în curând *războiul sfânt* contra Francezilor.

Italia petrece cu atenție mișcarea din Maroc și-i concentrează întreaga flotă în Mediterană.

Dela »Reuniunea română de agricultură».

— Raport special. —

A treia zi de Sf. Paști »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibului», a ținut o întrunire agricolă, în comuna Ilimbav.

Spre acest scop delegatul comitetului central dl Victor Tordășianu, însoțit și de alți onorațori, a plecat din Sibiu Marți dimineața la orele 7.

Ajunși în apropierea Cornățelului am fost plăcut întâmpinați de o ceață de călăreți (aproape 30 la număr), îmbrăcați în haine de sărbătoare, cu steaguri în mâni și împodobiți cu cununii din flori naturale; după-ce un puternic »trăească» isbucni din piepturile lor, părințele Florian Bologa, din Marpod, prin o vorbire scurtă dar cuprinzătoare bineventează pe cei sosiți.

La aceasta secretarul Reuniunii dl Victor Tordășianu mulțumește pentru surprinzătoarea întâmpinare și onorurile făcute, asigurându-i, că se va năsuși din răspuneri să-și împlinească misiunea ce i-s'a pus la trimiterea în Ilimbav din partea comitetului central.

O ceață de călăreți se grupară înaintea trăsuri, o altă ceață îndărăt, ear' pe amândouă părțile drumului câte un șir de călăreți și în chipul acesta plecarăm pe valea Hârțibaciului în sus.

Cântecule naționale n'au lipsit în tot decursul călătoriei, executate cupatimă și multă istețime din partea flăcăilor călăreți.

În marginea din jos a comunei Marpod am fost de nou întâmpinați din partea frunțașilor acelei comune, ear' în partea din sus a satului »Reuniunea femeilor române» de acolo în frunte cu presidenta, d-na preoteasă Bologa ne-a bineventat prin o frumoasă vorbire, aruncând cununii de flori naturale peste cei din trăsura.

La toate întâmpinările de până aci secretarul Reuniunii dl Victor Tordășianu a răspuns prin vorbiri acomodade mulțumindu-le pentru viul interes ce-l poartă față de Reuniunea română de agricultură din acest comitat, și că interesarea aceasta îl va împintena și mai mult pe comitet să lucre din răspuneri pentru realizarea frumoaselor planuri, ce Reuniunea le are în vedere.

Era la 10 ore, când am ajuns în comuna Ilimbav.

Aici întreg poporul din comună, cu mic cu mare, bătrâni, tineri, bărbați, femei, se adunaseră înaintea bisericii să întâmpine comitetul.

La sosire parochul local dl Ioan Alexandru, în numele întregului popor salută prin cuvinte frumoase pe cei sosiți, ear' în numele comitetului central al Reuniunii răspunde tot dl Victor Tordășianu.

Locul destinat pentru ținerea adunării era în biserică, unde secretarul Victor Tordășianu prin o vorbire, în care face istoricul »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibului» în decurs de 12 ani, declară adunarea de deschisă și roagă totodată pe frații economi să-și spună fiecare durerile lor, că discutând împreună mai ușor vor afla leac pentru sanarea necazurilor întâmpinate de economi.

Parochul local, dl Ioan Alexandru a arătat neajunsurile ce bântuie prin acea comună, necesitatea înființării unei bănci sistem »Raiffeisen» și roagă pe dl președinte să le deee unele îndrumări în această afacere. Dl președinte, vorbește pe larg despre băncile satești sistem »Raiffeisen», spune cum s'au inițiat asemenea bănci, ce folos aduc unei comune, arată înaintarea acelor comune unde asemenea bănci s'au înființat, folosul material și moral al acestora; pe scurt tot ce era de spus a spus dl Tordășianu, ilustrând fiecare aserțiune a sa cu frumoase exemple din viața practică.

Bine l-a priceput pe dl Tordășianu, poporul din Ilimbav, căci îndată s'au declarat peste 60 de frunțași, că se fac membri la acea bancă. După înscrierea lor a pures la constituirea membrilor din direcțiune, și a rămas numai, ca firma să fie înregistrată la tribunal.

Un lucru de mare folos s'a pus deja în lucrare, dar' dl Tordășianu nu se mulțumește numai cu aceea, ci mai vorbește aproape o oră despre unele mai potrivite la lucrarea pământului, despre mașina de sămănat și îmblătit, grapa de mușchi etc. și fiind acestea

cu mult mai scumpe decât să le poată procura un singur econom, îi sfătuiește, ca mai mulți înși împreună, umăr la umăr să stea și să le procure, ear' aceasta se face prin înființarea unei tovărășii agricole. Pe lângă toate stăruințele dlui Tordășianu, tovărășia agricolă de fapt nu s'a înființat; în promisiune da, că dacă banca o vor vedea înregistrată vor înființa și tovărășia agricolă.

Sedinta se încheie pe la orele 4 d. p. și de acolo la masa bogată și bine pregătită a parohului local de acolo Ioan Alexandru.

Era și timpul suprem, căci — între noi fie ză — cel-țe purta sacul cu minciunile, era obosit și se încălzise, de fi evaporase întreg humorul.

Ne așezăram la masă și dăi, dăi cu nemiluitul leac pentru recăștigarea humorului.

Dorel.

Cronica zilei.

Sibiu, 28 Aprilie n. 1900.

Memento. 29 Aprilie: Adunarea generală a despărț. Mediaș al Reuniunii inv. gr-cat. din arhiepiscop. — Sedinta festivă a elevilor seminarului teologic-pedagogic din Arad. — Teatru și concert în Arad în favoarea învățăcelor meșeriași. — Teatru și concert în Poni în favoarea fondului pentru premiarea învățătorilor. — Concert în Caransebeș în favoarea fondului pentru monument metropolitului Șaguna. — Concertul Reuniunii române de muzică din Sibiu. — Zi critică de primul rang. — Întrunirea sinoadelor episcopale.

AVIS. P. t. domni abonați, cari nu și-au achitat abonamentul pe quartalul al II-lea sunt respectuos rugați să binevoiască a-l achita de urgență, — căci altfel vom fi siliți a întreprinde expedarea ziarului la on. d-lor adresă.

ADMINISTRAȚIA.

Concertul Reuniunii române de muzică din Sibiu, după programa ce am publicat deja promise a satisface pe deplin așteptările juste ale publicului. Remarcăm îndeosebi faptul, că dirigentul a ținut să dea publicului ocazie să asculte mai multe compoziții de ale celor mai de frunte autori români. Dintre 6 piese luate în programă 4 sunt de ale autorilor români, și anume: G. Musicescu, G. Dima, I. Murășan și T. Popovici. Publicul ales sosit la Sibiu din prilejul sinodului arhiepiscopescan s'a nu peară ocazia a asculta un concert care promise a fi pe deplin succes.

Concertul, după-cum am anunțat deja, se va ține la Musikverein; începutul la 8 ore seara; bilete de intrare se află la Musikverein Duminecă dela orele 11—1 și seara la cassă.

„Tribuna Literară”, adăusă ca supplement la numărul de azi al „Tribunei”, conține articole: „O virtute națională, sau dreptul de a ne plânge, de Ascanio. „Dintr-o viață” (schită), „In robie” (noveletă) de Maria Popescu. „Domnul Bonjour” (schite de Carol Busse), și „Furim”: Colorile favorite ale copilor. C'un picior în groapă. Iuțea trenurilor. Mormântul lui Osman-pașa. În gropă de vii.

Necrolog. Cu posta de azi ni-s'a trimis spre publicare următorul anunț funebrel: Îndurerăți facem cunoscută trecerea la vecinicie a preaiubitei soție, cumnată și mătușă **Laura Urziceanu** născ. **Uscszanek**, întemplată în 13 Aprilie 1900, la 2½ ore a. m., după un morb repentin, în anul 62-lea al etății. În mormântarea osămintelor scumpe se va face Duminecă, în 15 Aprilie st. n. a. c. la 3 ore d. a. în Bicz. — Rugați-vă pentru sufletul ei! În veci pomenirea ei! — **Bicz**, 13 Aprilie st. n. 1900. **Ioan Urziceanu**, ca soț; **Ioan Grigore** și **George Urziceanu**, Elena m. Popovici, Maria m. Hanganu, Aurelia, Stefan, Simion, Alexandru, Ana, Laura și Eugenia Coșocariu, Iosif și Carol Uscszanek, ca nepoți și nepoate; **Nicolae Urziceanu**, cu soția **Floarea**, **Stefan Coșocariu** cu soția **Ana**, ca cumnați și cumnate.

În onoarea contelui De Gubernatis universitatea din Roma, profesori și studenți, a dat o splendidă sêrbare, sêrbătorind pe meritosul iubitor al discursuri numeroase și cu onorificențe extraordinare.

Regele României la Paris. Pre-cum cetim în ziarele din România, regele Carol I. al României și prințul-moștenitor Ferdinand prin jumătatea lunii Maiu vor merge la Paris să cerceteze esposiția.

Contele Carol Forgach, membru al casei magnatilor, a răposat alaltăieri în Viena, în etate de 65 ani. În viață s'a ocupat mai mult cu administrarea moșilor sale. În politică și pe arena vieții publice n'a avut nici un rol.

O bucuuroasă rectificare. Referitor la notița de ieri despre nenorocirea d-șoarei **Eugenia**, fiica fraznelarului **Stefan Moga**, membrii familiei susțin, că nenorocirea nu e așa de mare, cum o prezentasem în notița de ieri. „Numai pèrl de pe frunte i-s'a părjolit d-șoarei, rane însă nu are nici pe cap nici pe obraz”. Facem bucuuros rectificarea cerută.

Dr. Ioan Hosanu, fost medic la Grăfenberg s'a stabilit în Brașov ca privatier, sistându-și praxa medicală deodată cu plecarea sa din Grăfenberg. Fiindcă notița luată într-un număr anterior al ziarului nostru se poate interpreta ca și-cum dl Hosanu își va continua în Brașov praxa medicală, facem aci rectificarea cuvenită.

Nou sistem de combatere. Confrății dela Arad au introdus un nou sistem de combatere față de noi. Fac responsabil pentru tot ce se publică în coloanele foii noastre pe dl **Dr. Ioan Rafiu**, presedintul partidului național, până chiar și pentru corespondențe publicate pe responsabilitate personală a trimițătorilor. Că-i doare pe Arădani când se ved desvelii, — e de înțeles. Dar' nu e de înțeles că se supără pe noi. Pentru-că: sau sunt adevărate cele-ce se scriu despre ei, și atunci n'au să se supere, ci să se îndrepte, sau nu sunt adevărate și atunci au să le combată și răstoarne, pentru a rămâne curși în fața opiniei publice. Ear' în cazul din urmă, în loc să se supere pe noi, ar trebui să ne fie mulțumitori că le dăm ocaziune să se purifice; pentru-că adevărul grăind, multe lucruri se vorbesc despre ei, cari dacă ar fi așa cum se spun, nu li-ar face nici o cinste. Acum, e mai bine oare, ca syonurile acestora să circule din gură în gură, prefăcându-se în credință generală, sau e mai bine dacă li-se dă ocaziune să le spulbere înainte de a se înrădăcina în opinia publică? Meditați asupra întrebării, iubii confrăți dela Arad și — schimbați condeiul.

Volnicie polițienească. „România Jună” are din Brașov raport despre o detestabilă volnicie polițienească, comisă cu ocazia petrecerii studenților dela școalele comerciale. A treia zi de Paști studenții dela școalele comerciale din Brașov au aranjat o petrecere cu dans pusă sub patronajul d-nei Vălcuși și a unui comitet de domnișoare, în fruntea cărora era d-șoara Valeria Brănicea. La petrecere d-șoara Brănicea s'a prezentat în costum românesc, înscinsă cu brău tricolor. Șeful poliției, însoțit de câțiva poliști, îndată la intrarea d-șoarei în sală a somat-o să iese jos brăul. Zădărnice au fost protestările și clarificările, că brăul e parte integrantă din costumul românesc, ear' purtarea acestuia nu e oprită prin nici o lege, zădărnice a rugă d-na Brănicea pe vicecomitele Dr. Jekel să intervină (care încă era prezent la petrecere), șeful poliției amenința cu închiderea localului dacă d-șoara Brănicea nu va da jos brăul. Astfel pentru a nu zădărnici petrecerea, d-șoara s'a supus volniciei polițienești și a luat jos brăul.

Herbert Spencer, marele filosof englez, își va sêrba Vineri (4 Maiu) iubileul de 80 ani al nașterii sale.

Esplosie în Transvaal. Măreuri s'a întemplat în arsenalul din **Johannesburg** (Transvaal) o mare esplosie, care a distrus întreg edificiul. Au pierit zece oameni și au fost grav răniți treizeci și doi. Casele din jurul arsenalului au luat toate foc. Causa esplosiei nu se știe.

Oraș pustiit de foc. Orașul **Ottawa** din Canada, a fost aproape întreg pustiit de un mare incendiu. Peste două mii de familii au rămas fără adăpost; mulți oameni au pierit în flăcări. Paguba trece peste suma de 4 milioane dolari (circa 50 milioane de florini).

Gustul furului. La gara din Oradea-mare un fur și-a pus ochii pe roatele vagoanelor. Alaltăieri-noapte ridicând vagoanele cu scripeții, li-a scos și a dus roatele.

Incendiu în Șomfalén. Cu datul 26 Aprilie ni-se scrie, că din negrija părinților niște copilași și-au făcut foc în gură, care fiind plină de nutreț, a luat foc. Ajutat de vânt focul s'a întins până la casele din ulița vecină, mistuind două case cu toate supraedificatele, între cari una era a preotului greco-catolic Alexandru Gaja. Asigurați n'au fost nici unul dintre cei păgubiți.

Di Bogdan P. Hașdén, veteranul literat și profesor, din prilejul retragerii sale la binemeritată odihnă va fi îndeosebi sêrbătorit de bătrânii sei colegi dela universitatea din București, cari, precum cetim în ziarele din România, îi vor oferi un splendid banchet de onoare.

Pentru greco-catolicii din Dobrița. Comitetul municipal al orașului a hotărât să cedeze greco-catolicilor hotelul „Barány” (Mielul), proprietate a orașului, pentru a-și instala în el biserică și școală, votându-le și o subvenție anuală de o mie coroane.

Porunca a unsprêzecea! Sfânta Maică biserica ne învață zece porunci. Care e însă a unsprêzecea? Să-ți iubesti neamul și nația din tot sufletul tău, din tot cugetul tău, și în acțiunile tale s'o spriginesti din toate puterile tale, pentru-că cinste se ai între oameni. Asta e a unsprêzecea!

Nația românească, prin reprezentanții sei puși în fruntea „Asociațiunei”, precum știți, a hotărât înființarea unei case naționale cu muzeu național istoric, etnografic și etnologic. În scopul realizării acestui plan de mare însemnătate națională a deschis o loterie de efecte, având să se efectuească sortirea la 31 Maiu. Ca Români buni, pe lângă cele zece porunci ale bisericei, avem să ne supunem în prima linie poruncii noastre a unsprêzecea amintită mai sus. Ear' aceasta demandă să spriginim cu toții realizarea planului cu muzeul național și — în consecință — să cumpărăm losurile loteriei pentru casa națională toate, până într-unul. Cel-ce nu cumpără barem un los de acestea nu e nici bun Român nici bun econom, întrelăsând a spriginii o întreprindere culturală românească, ale cărei raze binefăcătoare asupra noastră a tuturor Românilor au să se reverse, și întrelăsând și folosirea ocaziunei de a câștiga eventual 10.000 cor. pe preț de 1 coroață.

Losuri se capătă la biroul „Asociațiunei” în Sibiu, str. Morei nr. 8, la toate băncile și librăriile românești, la colecturi și trafice, și costă numai 50 cr. un los, cu care între mulțimea de câștiguri în valoare totală de 25.000 cor. poți câștiga eventual câștigul principal, care singur prefăuște 10.000 cor.

Un neîntrecut medicament de casă sunt pilulele pentru curățirea sângelui ale lui **I. Pserhofer**, cari ajută grabnic și sigur la numeroase boale și sunt recomandate din partea celor mai distinși medici contra mistuirii rele, în-cuieturilor, durerilor de stomach, coliciei, durerilor de cap nervoase, gâlbănărei și alte asemenea boale. În interesul propriu va lucra deci fiecare ținând se aibă totdeauna la dispoziție pilule de acestea, cari deja în numeroase casuri au avut efect uimitor. 1 tub cu 6 cutioare a 15 pilule costă 2 cor. 10 bani. La trimitere înainte a prețului de 2 cor. 50 bani pentru 1 tub, 4 cor. 60 bani pentru 2 tuburi, 6 cor. 70 bani pentru 3 tuburi le speadează liber de porto farmacia **I. Pserhofer** în Viena, calea Singer nr. 15.

Abonament lunar pentru **Maiu st. vechiu** invită **Administrația ziarului „TRIBUNA”.**

Tribuna Literară.

A apărut: „Comoara” și „Capra cu șapte tești”, două piese teatrale pentru copii, compuse de **Nicolae Băias**, învățător în Oravița-montană. Ambele într-o broșurică de 32 pagini formând fascicolul 30 din „Biblioteca noastră” editată în Caransebeș, de profesorul **Enea Hodoș**. Costă 14 cr.

Ultime știri.

Brucella, 27 Aprilie n. Din Pretoria se anunță, că trupele Burilor s'au retras la **Winburg**, unde generalul **Botha** concentrează toată oastea Burilor. **Roberts** face pregătiri de înaintare, așa că probabil vor urma lupte mari, decisive.

Sosiți în Sibiu.

La 28 Aprilie n. 1900.

Hotel „**Impêratul Romanilor**”: Lenk, proprietar din Jászberény; Bădescu, privatier din Drăgășani; Furdul, protopop din Câmpeni; Grünwald, profesor din Budapesta; Andreics, director din Petroșeni; Szendrey, Pohl, Singer, din Budapesta, Hlanscha din Viena, Berk vitz din Oradea-mare, comercianți.

Hotel „**Neurthrer**”: Franz, privatier, Reinberger, măcelar, din Hălchiu; Löwy din Turgul-Murășului, Weinerth din Brașov, Enkelhardt din Făgăraș, comercianți.

Hotel „**Melzer**”: Gansel, G. Iberg, Gottfried, Hartmann, Barothly, din Oradea-mare, Bratu, Pavelescu, din București, comercianți; Micu cu soția, notar din Poiana; Droș, protopop din Mercuria; Covrig, ospetăr din Căneni; Tesitori, antreprenor din Cluj; Klein din Turgul-Murășului.

Hotel „**Habermann**”: Baumann, notar, Traub, ospetăr, din Alfină.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrei Baltes**. Proprietar: Pentru „**Tipografia**” societate pe acțiuni: **Iosif Marschall**.

„**SOMEȘANA**”, INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚIUNI ÎN DEJ.

CONVOCARE.

Tribunalul reg. din Dej prin decusul seu de sub nrul 2178—1900 civ. nu a aprobat adunarea generală a institutului nostru, ținută la 17 Martie n. a. c. și a ordonat convoacarea unei noue adunări generale ordinare, din cauza, că în foi s'a publicat — conform usului general — numai contul bilanț și contul profitului și perderilor, dimpreună cu convocatorul; ear' nu și raportul direcțiunei, comunicat de altcun domnilor acționari în broșuri separate.

În urma aceasta invităm pe on. domni acționari ai institutului de credit și economii „**Someșana**”, societate pe acții în Dej, la

a X-a adunare generală ordinară,

care se va ține la **10 Maiu st. n. 1900 la 10 ore a. m.** în localul institutului în Dej.

OBIECTELE:

1. Raportul direcțiunei și a comitetului de supraveghere despre gestiunea anului 1899.
2. Decidere asupra distribuirei profitului curat.
3. Cumpărarea cu drept de proprietate a unui intravilan, respective a unei case pentru institut și edificarea aceleia conform trebuințelor institutului.
4. Modificarea §§-lor 6, 26, 27, 56 și 58 din statutele societăței.
5. Aprobarea regulamentului de serviciu și fondului de pensune a funcționarilor institutului.
6. Alegerea alor 5 membri în direcțiune câte pe 4 ani și alor 5 membri în comitetul de supraveghere pe câte 3 ani.

Dej, la 26 Aprilie n. 1900.

Direcțiunea

instit. de credit și economii „**Someșana**”, soc. pe acții în Dej.

[159] 1—1

Raportul direcțiunei.

Onorată adunare generală!

Cu ajutorul lui Dumnezeu am ajuns să Vê putem presenta bilanțul despre anul al zecelea a activității institutului nostru.

Aruncând o scurtă reprivire asupra deceniului expirat și reamintindu-ne diferitele greutăți, peste cari a trebuit să treacă această instituțiune economică: putem fi pe deplin îndestulți cu rezultatul obținut în acest timp.

Nu vom cu această ocaziune a răscolii trecutul, acela aparține domeniului istoriei institutului nostru și va servi de învățătură pentru viitor.

Trecuți peste greutățile începutului, mai esperți în toate ramurile de operațiuni, cu deplină satisfacție putem constata, că institutul nostru își începe deceniul al doilea cu un capital social de douăzeci mii coroane întreg solvit, ear' fondurile de rezervă dimpreună cu fondul de pensuni și cel cultural fac suma considerabilă de 106.536 coroane 60 fileri.

Dacă veți examina statistica operațiunilor noastre, vê puteți convinge, că institutul nostru și în anul expirat s'a desvoltat treptat în toate ramurile de operațiuni ale sale.

Profitul curat a anului trecut face suma de 30.501 coroane 30 fileri, care rezultat este pe deplin satisfăcător, mai ales dacă Vê-ți considera, că în anul trecut numărul s'au scumpit în mod ne mai pomenit.

Din programul stabilit pentru adunarea generală Vê ve-ți convinge, ca în urma ridicării capitalului și din motivul liberei desvoltări a institutului se ivește necesitatea, ca să schimbăm §§-ii 6, 26, 27, 56 și 58 din statute.

Tot cu această ocaziune propunem Onoratei adunări generale, ca să decidă asupra regulamentului intern, precum și în cauza închirierii, eventual a clădirei unui local corêspunzător recerinderelor de azi, rugându-Vê, că la aducerea deciziunei în această privință să luați în considerare, că de prezent toate activelile institutului se urcă la suma considerabilă de peste un milion 300 mii coroane, deci de sine înțeles, că pentru păstrarea documentelor referitoare la acest activ și pentru păstrarea numărării, care adese-ori face 30—40 mii coroane, va trebui să acurăți un local, în care averile institutului să fie ascurate pe deplin în contra tuturor eventualităților, ear' pe de altă parte să considerați, că localul ce s'ar acură, pe lângă ridicarea prestigiului institutului să aducă venitele usuate, prin cari cel mult în 50 ani se fie pe deplin amortisat.

Mai departe Vê aduce la cunoștință, că din pretensiunile dubioase ale institutului nostru am fost necesitați să abscriem cu finea anului a contul profitului curat suma de 920 coroane.

Referitor la operațiunile institutului Vê prezentăm următoarele date statistice:

Depuneri:	
În 1 Ianuarie 1899 au fost	cor. 478297.84
În decursul anului s'au mai depus	» 191994.80
Total	cor. 670292.64
În decursul anului s'au ridicat	» 113891.34
Creșterea de cor. 781034.6 — Starea	cor. 556401.30
Escompt:	
În 1 Ianuarie 1899 au fost	cor. 1.025559.10
În decursul anului s'a mai escomptat	» 2.590907.20
Total	cor. 3.616466.30
În decursul anului s'au achitat	» 2.594018.30
Decreșterea de cor. 3110.10 — Starea	cor. 1.022448.—
Împrumut hipotecar:	
În 1 Ianuarie 1899 au fost	cor. 143421.—
În decursul anului s'au mai acordat	» 242462.—
Total	cor. 385883.—
În decursul anului s'au achitat	» 236160.—
Creșterea de cor. 6302. — Starea	cor. 149723.—
Împrumut pe obligații:	
În 1 Ianuarie 1899 au fost	cor. 19704.—
În decursul anului s'au achitat	» 908.—
Decreșterea de cor. 908. — Starea	cor. 18796.—
Efecte:	
În 1 Ianuarie 1899 au fost	cor. 13598.—
În decursul anului s'au mai acordat	» 700.—
Creșterea de cor. 700. — Starea	cor. 14298.—
Circulațiunea cassei:	
În 1 Ianuarie 1899 au fost	cor. 18071.68
În decursul anului a intrat	» 3.181498.08
Total	cor. 3.199569.76
În decursul anului a eșit	» 3.161481.—
Sald în 31 Decemvriu 1899	» 38088.76
Circulațiunea totală	cor. 15.82.015.26
Din datele de mai sus rezultă, că activitatea institutului în decursul anului trecut au crescut cu	cor. 28504.32
Referitor la distribuirea profitului curat de	» 30501.30
Vê facem următoarea propunere:	
1. Să se dea 5% la acționari ca divid. după 950 acții conf. stat.	cor. 9500.—
2. » » » 25% Fondului de rezervă	» 5250.34
3. » » » 10% Direcțiunei	» 2100.12
4. » » » 4% Comitetului de reviziune	» 840.—

